

Cirkulärnr: 1991:180
Diariernr: 1991:2709
Handläggare: Gert Alaby
Avdsek: AK ÄldreIfö
Datum: 1991-12-05
Mottagare: Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Kommundelsnämnder
Sociala distriktsnämnden
Kontaktperson för ÅDEL-reformen
Rubrik: Enskilda vårdhem och ÅDEL-reformen

Enskilda vårdhem och ÅDEL-reformen

I proposition 1990/91:14 "Ansvaret för service och vård till äldre och handikappade m m" sägs i kapitel 6:4 följande.

"För närvarande finns cirka 1 700 vårdplatser för somatiskt långtidssjukvård vid enskilda sjukhem, samt ytterligare drygt 2 000 platser för konvalescentvård hos enskilda vårdgivare. De vårdresurser som enskilda vårdgivare erbjuder utnyttjas i varierande utsträckning av sjukvårdshuvudmännen som komplement till den egna verksamheten. Eftersom vården vid dessa har samma karaktär som av sjukvårdshuvudmännen bedriven verksamhet vid sjukhem och konvalescenthem bör de omfattas av kommunens samlade ekonomiska ansvar.

Betalningsansvaret avses därför gälla även för vård vid enskilda sjukhem med inriktning mot somatisk långtidssjukvård samt konvalescenthem i de fall ett landsting har svarat för placeringen. I de fall kommunen svarar för placeringen vid ett enskilt vårdhem överenskommer kommunen i civilrättslig ordning med huvudmannen för hemmet om vilken ersättning som skall utgå. Jag förutsätter att det i allmänhet blir kommunen som fattar beslut om placering vid ett enskilt sjukhem."

Kommunen kan alltså från årsskiftet 1991/1992 få ett kostnadsansvar för vård vid enskilda vårdhem och motsvarande dels genom egna beslut om placering, dels genom av landstinget gjorda placeringar på enskilda vårdhem som omfattas av lagen om betalningsansvar (SFS 1990:1404). I samband med den ekonomiska regleringen av ÅDEL-reformen har kommun och landsting överenskommit om vilken omfattning den enskilda vården har för respektive kommun. Kostnaderna för denna vård växlas år 1992 över till kommunen.

Det ankommer på kommunen att, i förekommande fall tillsammans med landstinget, och berörda enskilda vårdgivare träffa eventuella överenskommelser som kan behövas för att samspelet mellan parterna skall fungera på ett tillfredsställande sätt. I Kommunförbundets skrift "Kommunalt betalningsansvar. En vägledning" PM nr 9 finns underlag för eventuella överenskommelser kring betalningsansvaret samt civilrättsliga avtal mellan kommun och vårdgivare.

Landstingsförbundet sände år 1985 ut en rekommendation till landstingen "Riktlinjer för landstingens fastställande av vårdavgifter för enskilda sjuk- och vårdhem" (cirkulär 1985:30). Med stöd av detta cirkulär har landstingen granskat vårdgivarnas kostnader och till Landstingsförbundet rapporterat in med vårdgivarna överenskomna ersättningar. Landstingsförbundet har årligen upprättat en förteckning över aktuella ersättningar för vissa enskilda vårdhem.

Svenska Kommunförbundet har inte för avsikt att utfärda någon motsvarande rekommendation eller publicera uppgifter om de ersättningar som enskilda vårdgivare tar ut. Enligt förbundets mening bör det ankomma på respektive kommun att själv bestämma hur samspelet mellan kommun och enskild vårdgivare skall se ut.

De avtal som kan finnas mellan landsting och enskild vårdgivare bör upphöra vid årsskiftet 1991/1992. Det kan finnas skäl för kommunen att förvissa sig om att detta skett.

De enskilda vårdhemmen omfattas av stadgan om enskilda vårdhem 1970:88 och "Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för tillämpningen av stadgan SOSFS 1985:16". Riksdagen har i samband med ÅDEL-beslutet uttalat att stadgan snarast bör ses över. Socialstyrelsen har till socialdepartementet lämnat ett underlag med synpunkter på en del problem med nuvarande vårdhemsstadga. Regeringen kommer inom kort att ta initiativ till en översyn av stadgan.

Det är självfallet viktigt att kommunen vid upphandling av enskild vård noga överväger det pris och de kvalitetsvillkor som erbjuds. Inom förbundskansliet pågår för närvarande utvecklingsarbete kring kvalitetsmätning och alternativa driftformer. Förbundet kommer fortlöpande att följa utvecklingen för att ge det stöd till kommunerna som kan behövas för att få ett väl fungerande samspel mellan kommun och enskilda vårdgivare.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik

Karl-Axel Johansson

Gert Alaby